

Please note that the original language version of this page [en](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

English

Swipe to change

Eiropas apcietināšanas orderis

Eiropas apcietināšanas orderis (EAO) ir vienkāršota juridiska nodošanas procedūra ar mērķi veikt kriminālvajāšanu vai izpildīt brīvības atņemšanas sodu vai aizturēšanas rīkojumu. Eiropas apcietināšanas orderis, ko izsniegusi kādas ES dalībvalsts tiesu iestāde, ir derīgs visā ES teritorijā. Eiropas apcietināšanas orderis darbojas kopš 2004. gada 1. janvāra. Ar to aizstāja laikietilpīgas izdošanas procedūras, kuras līdz tam pastāvēja starp ES valstīm.

There is no official translation of the language version you are viewing.

You can access a machine translated version of this content here. Please note that it is only provided for contextual purposes. The owner of this page accepts no responsibility or liability whatsoever with regard to the quality of this machine translated text.

-----BulgarianSpanishCzechDanishGermanEstonianGreekFrenchCroatianItalianLatvianLithuanianHungarianMaltese
DutchPolishPortugueseRomanianSlovakSlovenianFinnishSwedish

Kā EAO darbojas

Tas ir kādas ES dalībvalsts tiesu iestādes lūgums **apcietināt kādu personu** citā dalībvalstī un **nodot šo personu** pirmajai valstij, lai veiktu kriminālvajāšanu vai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai aizturēšanas rīkojumu. Šā mehānisma pamatā ir tiesas nolēmumu savstarpējas atzīšanas princips. Tas darbojas visās ES valstīs.

Tas darbojas, izmantojot tiešu saziņu starp tiesu iestādēm.

Piemērojot EAO, iestādēm ir jāievēro **aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālās tiesības**, piemēram, tiesības uz informāciju, tiesības uz advokātu, tiesības uz tulkā pakalpojumiem, kā arī tiesības uz juridisko palīdzību, kā paredzēts tās valsts tiesību aktos, kurā attiecīgā persona apcietināta.

Ar ko EAO atšķiras no tradicionālās izdošanas?

Stingri termiņi

Valstij, kur persona ir apcietināta, galīgais lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi ir jāpieņem 60 dienu laikā pēc personas apcietināšanas.

Ja persona piekrīt savai nodošanai, lēmums jāpieņem 10 dienu laikā.

Pieprasītā persona jānodod, cik vien drīz iespējams iesaistīto iestāžu norunātajā datumā, turklāt ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc galīgā lēmuma pieņemšanas par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

Abpusējas sodāmības pārbaude – vairs netiek piemērota 32 nodarījumu kategorijām

Attiecībā uz 32 nodarījumu kategorijām vairs netiek pārbaudīts, vai rīcība ir uzskatāma par noziedzīgu nodarījumu abās valstīs. Vienīgā prasība ir tāda, ka par nodarījumu jābūt paredzētam *vismaz trīs gadus ilgā ieslodzījumā valstī, kas izdevusi orderi.*

Citu nodarījumu gadījumā personu var nodot tad, ja veiktās darbības ir uzskatāmas par nodarījumu ordera izpildes valstī..

Nenotiek politiska iejaukšanās

Lēmumus pieņem vienīgi tiesu iestādes, neņemot vērā politiskus apsvērumus.

Valstspiederīgo nodošana

ES dalībvalstis vairs nevar atteikties nodot savus valstspiederīgos, ja vien tās nepārņem brīvības atņemšanas soda izpildi pret attiecīgo personu.

Garantijas

Valsts, kas izpilda EAO, var pieprasīt garantijas, ka:

- pēc noteikta laika personai būs **tiesības lūgt pārskatīšanu**, ja piespriests sods ir **mūža ieslodzījums**.
- attiecīgā persona var izciest kopējo **ieslodzījuma laiku ordera izpildes valstī**, ja šī persona ir attiecīgās valsts valstspiederīgais vai pastāvīgais iedzīvotājs.

Atteikuma iemeslu ierobežojumi

Valsts var atteikties nodot pieprasīto personu vienīgi tad, ja ir piemērojams viens no ordera obligātas vai fakultatīvas neizpildīšanas pamatojumiem.

Obligātas neizpildīšanas pamatojums:

persona jau ir **notiesāta par attiecīgo pārkāpumu** (*ne bis in idem*);

nepilngadīga persona (persona vēl nav sasniegusi vecumu, kad izpildes valstī iestājas kriminālatbildība);

amnestija (izpildes valsts būtu varējusi sākt kriminālvajāšanu, un šajā valstī uz attiecīgo nodarījumu attiecas amnestija).

Fakultatīvas neizpildīšanas pamatojums, piemēram:

abpusējas sodāmības neesamība par nodarījumiem, izņemot Pamatlēmuma par EAO 2. panta 2. punktā uzskaitītās 32 nodarījumu kategorijas;

teritoriālā piekritība;

izpildes valstī uzsākts kriminālprocess;

noilgums u. c.

Rokasgrāmata par to, kā izsniegt un izpildīt EAO

Lai atvieglotu un vienkāršotu attiecīgo tiesu iestāžu ikdienas darbu, Eiropas Komisija ir publicējusi

Rokasgrāmatu par to, kā izsniegt un izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi [PDF](#) (2002 Kb) [en](#). Rokasgrāmatā ir izklāstīti sīki norādījumi par EAO izdošanas un izpildes procedūras posmiem. Tajā ir sniegts arī Eiropas Savienības Tiesas svarīgākās judikatūras pilnīgs skaidrojums, interpretējot konkrētus Pamatlēmuma par EAO noteikumus.

Rokasgrāmata visās valodās ir pieejama šeit: BG [PDF](#) (2700 Kb) [bg](#), CS [PDF](#) (1854 Kb) [cs](#), DA [PDF](#) (1766 Kb) [da](#), DE [PDF](#) (1659 Kb) [de](#), ET [PDF](#) (1783 Kb) [et](#), EL [PDF](#) (2439 Kb) [el](#), ES [PDF](#) (1649 Kb) [es](#), FR [PDF](#) (1892 Kb) [fr](#), HR [PDF](#) (1789 Kb) [hr](#), IT [PDF](#) (2141 Kb) [it](#), LV [PDF](#) (2158 Kb) [lv](#), LT [PDF](#) (1865 Kb) [lt](#), HU [PDF](#) (1908 Kb) [hu](#), MT [PDF](#) (2560 Kb) [mt](#), NL [PDF](#) (2047 Kb) [nl](#), PL [PDF](#) (2200 Kb) [pl](#), PT [PDF](#) (1968 Kb) [pt](#), RO [PDF](#) (1926 Kb) [ro](#), SL [PDF](#) (1797 Kb) [sl](#), SK [PDF](#) (1977 Kb) [sk](#), FI [PDF](#) (2172 Kb) [fi](#), SV [PDF](#) (1591 Kb) [sv](#).

Statistikas dati par EAO izmantošanu

2020. gadā pieprasītās personas tika nodotas vidēji šādos termiņos:

ar personas piekrišanu – **44,6 dienās**;

bez personas piekrišanas – **111,74 dienās**.

2019. gadā pieprasītās personas tika nodotas vidēji šādos termiņos:

ar personas piekrišanu – **16,7 dienās**;

bez personas piekrišanas – **55,75 dienās**.

2018. gadā pieprasītās personas tika nodotas vidēji šādos termiņos:

ar personas piekrišanu – **16,4 dienās**;

bez personas piekrišanas – **45 dienās**.

Atbildes uz anketas jautājumiem par EAO: 2014 [PDF](#) (1582 Kb) [en](#) | 2015 [PDF](#) (1479 Kb) [en](#) | 2016 [PDF](#) (1732 Kb) [en](#) | 2017 [PDF](#) (1268 Kb) [en](#) | 2018 [PDF](#) (1552 Kb) [en](#) | 2019 [PDF](#) (1082 Kb) [en](#) | 2020 [PDF](#) (1479 Kb) [en](#)

Dati nav pieejami par visām valstīm, taču par izsniegtajiem EAO pilnīgi dati ir pieejami par 2015., 2016. un 2017. gadu.

EAO	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Izsniegti	14 948	16 144	16 636	17 491	17 471	20 226	15 938
Izpildīti	5535	5304	5812	6317	6976	5665	4397

No programmas "Tiesiskums" finansētie projekti

InAbsentiaEW izpētes projekts ir salīdzinošs juridisks pētījums par Eiropas apcietināšanas orderiem (EAO), kuri izdoti par personām, kas nav piedalījušās tiesvedībā, kuras rezultātā tika pieņemts minētās personas notiesājošs spriedums (*in absentia* tiesvedība). Prakse rāda, ka bieži rodas problēmas šādu EAO izdošanā un izpildē. Izpētes projekta mērķis bija analizēt šo problēmu cēloņus un formulēt kopējus standartus šādu EAO izsniegšanai, lai nodrošinātu to vienvērtīgu un taisnīgu izpildi. Pētījums tika veikts, izpētot lietas Beļģijā, Īrijā, Nīderlandē, Polijā, Rumānijā un Ungārijā.

EAO un apcietinājuma apstākļi

Lai gan visām dalībvalstīm ir jāievēro Eiropas Cilvēktiesību konvencija (ECTK), praksē pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz pirmstiesas apcietinājumu un apcietinājuma materiālie apstākļi ir ļoti atšķirīgi. Kā EST atzinusi spriedumā *Aranyosi/Căldăraru* lietā, šīs atšķirības apcietinājuma apstākļos faktiski ietekmē dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos un EAO darbību. Kopš 2016. gada gandrīz 300 gadījumos EAO izpilde ir aizkavējusies vai atteikta, pamatojoties uz reālu pamattiesību pārkāpuma risku.

Lai uzlabotu tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās un uzlabotu ieslodzījuma apstākļus visā ES, Komisija 2022. gada 8. decembrī pieņēma **ieteikumu par tādu aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālajām tiesībām un materiālajiem apcietinājuma apstākļiem, uz kurām attiecas pirmstiesas apcietinājums**.

Šajā ieteikumā sniegts konsolidēts pārskats par atsevišķiem Eiropas obligātajiem standartiem attiecībā uz apcietinājuma materiālajiem apstākļiem un procesuālajām tiesībām pirmstiesas apcietinājumā, galveno uzmanību pievēršot galvenajām prioritārajām jomām ieslodzīto pamattiesību aizsardzībai.

Noderīgas saites

[Pamatlēmums par Eiropas apcietināšanas orderi](#)

[Ziņojums par Padomes pamatlēmuma par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm īstenošanu](#)

[Komisijas ieteikums par tādu aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālajām tiesībām un materiālajiem apcietinājuma apstākļiem, uz kurām attiecas pirmstiesas apcietinājums](#)

[Komisijas neoficiāls dokuments TI jomā saistībā ar Komisijas ieteikuma par tādu aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālajām tiesībām un materiālajiem apcietinājuma apstākļiem, uz kurām attiecas pirmstiesas apcietinājums, pieņemšanu](#)

Lapa atjaunināta: 26/05/2023

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.